

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Słowo wstępne	13
ROZDZIAŁ I . Koncepcja operacjonalizacji ochrony praw człowieka.	
Zagadnienia typologiczne i pojęciowe	29
1. Operacjonalizacja ochrony praw człowieka – zagadnienia terminologiczne	29
1.1. Źródło pojęcia, definicja i terminologia pokrewna w naukach prawnych .	32
1.2. Prawo a wykładnia prawa – uwagi na tle ewolucji zjawisk prawa, porządku prawnego i organizacji państwowej	37
1.3. Operacjonalizacja ochrony praw człowieka w relacji do terminologii ugruntowanej w naukach prawnych	43
1.4. Decyzyjny i funkcjonalny wymiar operacjonalizacji ochrony praw człowieka	45
2. Perspektywa ochrony praw człowieka w prawie krajowym i międzynarodowym	49
2.1. Uwarunkowania ideologiczne i kulturowe	50
2.2. Wymiar normatywny	51
2.3. Instytucjonalizacja	60
3. Perspektywa ochrony praw człowieka w prawie międzynarodowym, powszechnym i regionalnym	66
3.1. Procesy uniwersalizacji wartości a regionalizacja	67
3.2. Wymiar normatywny	69
3.3. Instytucjonalizacja	73
4. Perspektywa ochrony praw człowieka w regionalnym systemie europejskim i innych systemach regionalnych	76
4.1. Czynniki determinujące ochronę praw człowieka w wymiarze regionalnym	77
4.2. Katalog praw chronionych w systemach regionalnych	83
4.3. Europejski wzorzec instytucjonalny a rozwiązania innych systemów regionalnych	91
4.4. Ochrona praw człowieka w Unii Europejskiej	97

4.5. Podsumowanie	102
5. Siatka typów operacjonalizacji ochrony praw człowieka	104
ROZDZIAŁ II. Złożoność struktury i uwarunkowania ochrony praw człowieka w systemie Rady Europy jako czynnik różnicujący rodzaje operacjonalizacji ochrony praw człowieka	
1. Rada Europy jako wyspecjalizowana organizacja regionalna	111
1.1. Powstanie i cele Rady Europy	115
1.2. Kryteria członkostwa państw w Radzie Europy	117
2. Subsydiarność europejskiego systemu ochrony praw człowieka	120
2.1. Zasada subsydiarności w prawie krajowym i międzynarodowym – założenia ideologiczne i ewolucja treści	120
2.2. Podstawy normatywne zasady subsydiarności	124
2.3. Podstawy orzecznicze zasady subsydiarności	126
3. System Europejskiej Konwencji Praw Człowieka	131
3.1. Zagadnienia wprowadzające	131
3.2. Koncepcja normatywnej budowy Europejskiej Konwencji Praw Człowieka	134
3.3. Zakres normatywności i stosowanie materialnych postanowień Europejskiej Konwencji Praw Człowieka a operacjonalizacja ochrony praw człowieka	141
3.4. Zakres normatywności i stosowanie materialnych postanowień EKPC przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości	144
4. System Europejskiej Karty Społecznej	148
4.1. Koncepcja normatywnej budowy i zakres zobowiązań z Europejskiej Karty Społecznej	151
4.2. Zakres normatywności i stosowanie materialnych postanowień Europejskiej Karty Społecznej a operacjonalizacja ochrony praw człowieka	155
5. Pozostałe konwencje przyjęte w ramach Rady Europy	164
6. Ewolucja systemu wartości na poziomie państw i społeczeństw Rady Europy	166
6.1. Aspekt instytucjonalno-prawny europejskiego systemu ochrony praw człowieka	168
6.2. Aspekt społeczny europejskiego systemu ochrony praw człowieka	172
6.2.1. Aksjologia społeczna z perspektywy państwa	173
6.2.2. Aksjologia społeczna z perspektywy Rady Europy	175
ROZDZIAŁ III. Aksjologia Konwencji i orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	
1. Teoretycznoprawne aspekty aksjologii prawa	181
1.1. Zasady prawa	183
1.2. Aksjologia prawna i pozasystemowa	185
1.3. Prawo jako wartość i narzędzie jej realizacji	187
2. Prawa człowieka a aksjologia i kultura	189

3. Aksjologia Europejskiej Konwencji Praw Człowieka	193
3.1. Aksjologia preambuły a aksjologia tekstu EKPC	196
3.2. Aksjologia hierarchizująca prawa człowieka	201
3.3. Aksjologia proceduralna EKPC	205
4. Aksjologia orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	217
5. Podsumowanie	222
ROZDZIAŁ IV. Operacjonalizacja interpretacyjna Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w kontekście dyrektyw wykładni	225
1. Pojęcie operacjonalizacji interpretacyjnej	225
2. Klasyczne dyrektywy interpretacyjne umów międzynarodowych z Konwencji Wiedeńskiej o Prawie Traktatów	230
3. Klasyczne dyrektywy interpretacyjne w procesie orzekania Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	242
3.1. Walidacyjne uwarunkowania korzystania przez ETPC z klasycznych dyrektyw interpretacyjnych	243
3.2. Derywacyjne uwarunkowania korzystania przez ETPC z klasycznych dyrektyw interpretacyjnych	246
4. Specyficzne dyrektywy interpretacyjne w procesie orzekania Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	250
4.1. Dyrektywa wykładni ewolucyjnej	252
4.2. Dyrektywa wykładni autonomicznej	260
5. Podsumowanie	265
ROZDZIAŁ V. Koncepcja marginesu oceny a standardy ochrony praw człowieka	269
1. Między uniwersalizmem a relatywizmem wartości. Czy możliwe jest osiągnięcie jednolitych standardów ochrony praw człowieka w Europie?	269
2. Koncepcja marginesu oceny jako instrument umożliwiający ograniczenie standardu ochrony praw człowieka	276
3. Konstrukcja ograniczeń praw z EKPC jako źródło marginesu oceny	280
4. Konwencyjne klauzule generalne jako źródło marginesu oceny	291
4.1. Klauzule generalne, istota i funkcje w prawie	291
4.2. Klauzule generalne w prawie międzynarodowym	295
4.3. Klauzule generalne w prawie międzynarodowym praw człowieka	297
4.4. Klauzule generalne w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka	304
5. Margines oceny w praktyce interpretacyjnej Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	315
6. Koncepcja marginesu oceny w korelacjach instytucjonalnych i normatywnych między systemem Konwencji a systemem prawa krajowego (studium czterech przypadków)	321
6.1. Konwencja a zakres i uwarunkowania autonomii ustawodawcy krajowego i organów stosujących prawo w ograniczaniu praw człowieka ...	322
6.2. Konwencja a zakres i uwarunkowania autonomii organów stosujących prawo w ograniczaniu praw człowieka	325
6.3. ETPC jako organ dokonujący kontroli marginesu ocen	329

ROZDZIAŁ VI. Operacjonalizacja ochrony praw człowieka w płaszczyźnie prawa krajowego (na przykładzie Polski)	335
1. O znaczeniu Europejskiej Konwencji Praw Człowieka dla polskiego porządku prawnego	335
2. Realizacja zobowiązań międzynarodowych przez RP	337
2.1. Formuła konstytucyjna realizacji zobowiązań międzynarodowych	339
2.2. Formuły realizacji zobowiązań międzynarodowych wynikające z umów międzynarodowych	342
3. Operacjonalizacja prelegislacyjna w relacji system konwencji – system prawa krajowego	345
3.1. Wykonanie wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przez państwo	347
3.2. Monitoring wykonywania przez państwa zobowiązań i wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	351
3.3. Działania podejmowane przez Radę Ministrów RP w zakresie wykonania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	358
4. Operacjonalizacja legislacyjna w systemie prawa krajowego	364
4.1. Oddziaływanie dokumentów międzynarodowych na rozwiązania normatywne Konstytucji RP w przedmiocie ochrony praw człowieka ..	366
4.2. Oddziaływanie dokumentów międzynarodowych i orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na rozwiązania normatywne ustaw polskich w przedmiocie ochrony praw człowieka	373
5. Operacjonalizacja orzecznicza Trybunału Konstytucyjnego i sądów krajowych	384
5.1. Trybunał Konstytucyjny a standardy Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i ocena legislacji krajowej	388
5.2. Europejska Konwencja Praw Człowieka jako argument walidacyjny normatywnej podstawy decyzji sądu krajowego	398
5.3. Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka jako argument interpretacyjny dla procesu wykładni sądu krajowego	403
6. Ocena skuteczności Europejskiej Konwencji Praw Człowieka w polskim porządku prawnym	411
Zakończenie	415
Bibliografia	423